

Nowe habilitacje na Uniwersytecie Zielonogórskim

Dr hab. Anna Szóstak

Zakład Literatury XX i XXI wieku
Instytut Filologii Polskiej
Wydział Humanistyczny

Rada Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach w dniu 23 września 2008 roku, po przyjętym kolokwium habilitacyjnym, jednogłośnie podjęła uchwałę o nadaniu dr Annie Szóstak stopnia naukowego doktora habilitowanego w zakresie literaturoznawstwa.

Biografia osobista i zawodowa dr hab. Anny Szóstak związana jest z Zieloną Górą: tu urodziła się w roku 1965, tutaj ukończyła szkołę podstawową, później I Liceum Ogólnokształcące im. Edwarda Dembowskiego, a wreszcie studia magisterskie w zakresie filologii polskiej w Wyższej Szkole Pedagogicznej.

Od 1988 roku zajmuje się pracą naukowo-dydaktyczną na naszej uczelni. W 1995 roku na Uniwersytecie Adama Mickiewicza w Poznaniu uzyskała stopień doktora nauk humanistycznych w dziedzinie literaturoznawstwa polskiego. Jest autorką trzech książek naukowych (*Nurt lingwistyczny we współczesnej polskiej poezji dziecięcej*, Zielona Góra 2000; *Od modernizmu do lingwizmu. O przemianach w twórczości Jana Brzechwy*, Universitas, Kraków 2003; *W poszukiwaniu tożsamości. Liryczne horyzonty mitu dzieciństwa w poezji polskiej drugiej połowy XX wieku*, Zielona Góra 2007) oraz przeszło sześćdziesięciu artykułów, referatów konferencyjnych oraz recenzji publikowanych w czasopiśmie i wydawnictwach zbiorowych.

Zainteresowania naukowe dr hab. Anny Szóstak koncentrują się wokół kilku zasadniczych kręgów problemowych oraz obszarów badań, do których należą: poezja lingwistyczna sytuująca się na pograniczu literatury dziecięcej i wysokoartystycznej, wątki metafizyczne i dylematy ideowe w poezji i prozie dwudziestowiecznej, wieloaspektowy charakter mitu we współczesnej literaturze polskiej oraz krytyka literacka.

Rozprawa habilitacyjna zatytułowana *W poszukiwaniu tożsamości. Liryczne horyzonty mitu dzieciństwa w poezji polskiej drugiej połowy XX wieku* podejmuje tematykę niezwykle aktualną i budzącą żywe zainteresowanie współczesnej humanistyki, która pod wpływem filozofii ponowoczesnej i przemian zachodzących w aktualnej rzeczywistości, zmuszona jest redefiniować pojęcie tożsamości. Zagubienie człowieka w świecie, postępujące procesy alienacyjne i kryzys aksjologiczny prowadzą bowiem u wielu twórców, którym przyszło żyć na przełomie epok, do narodzin samopoczucia nostalgicznego - stąd

zmityzowane powroty w krainę dzieciństwa. Przedmiotem uwagi jest tu jednak nie tyle autobiograficzny wymiar badanej twórczości, co horyzonty kultury, idei i wyobraźni artystycznej, w jakich lokują się indywidualne, poetyckie mitologie dzieciństwa. Celem rozprawy było zatem poszukiwanie odpowiedzi na pytanie o funkcje owych powrotów w dzieciństwo, o ideowy fundament procesów mityzacyjnych oraz przyczyny, które stały się ich katalizatorem. Mit jest przez autorkę rozumiany szeroko jako pewien konstrukt czy ryt świadomościowy, jako ogniwo łączące człowieka ze źródłem bytu, z transcendencją, której potrzeba - pomijając nawet jej aspekt religijny (choć i on jest niesłychanie istotny - przypomnijmy, że zanik wyobraźni metafizycznej Czesław Miłosz - jeden z omawianych w pracy Anny Szóstak autorów - postrzegany jako jeden z największych dramatów człowieka współczesnego) - ujawnia się w konfrontacji doświadczenia empirycznego i duchowego, jako nieodzowny czynnik inicjujący narodziny świadomości, poczucie współistnienia i przynależności do świata, którego jest się częścią. Dzieciństwo jest w analizowanej twórczości oglądane z dystansu, jaki daje dojrzałość, stając się narzędziem samopoznania i identyfikacji w procesie potwierdzania tożsamości kulturowej i jednostkowej jako pochodnych funkcjonowania w archetypicznej czasoprzestrzeni świadomości mitycznej.

Książka Anny Szóstak jest próbą całościowego rozpatrzenia zagadnień formowania się świadomości i autoświadomości twórczej jako funkcji pamięci, która, co bez wątplenia odnosi się do okresu dzieciństwa, przerosła tkanką mitu stając się załącznikiem późniejszej, dojrzałej już osobowości twórczej oraz indywidualnej wizji człowieka i świata: egzystencjalnym i ontologicznym punktem odniesienia, miarą poznawania i wartościowania rzeczywistości w przestrzeni poezji - Czesława Miłosza i Tadeusza Nowaka, Tadeusza Różewicza i Andrzeja Bursy, Mirona Białoszewskiego i Jerzego Harasymowicza.